

SCHAATS KOORTS

Natuurijsgekte is van alle tijden en vooral Nederlands. Zodra de thermometer onder het vriespunt duikt, begint het bij duizenden schaatsliefhebbers te kriebelen. De weersverwachtingen worden nauwkeurig in de gaten gehouden. Waar komt deze schaatskoorts toch vandaan?

TEKST EN FOTOGRAFIE FRED GEERS

Zodra de eerste meteoroloog het woord vorst in de mond durft te nemen, begint het al. Op social media worden de weerpluimen driftig gedeeld. Op televisie mag Erben Wennemars een praatje over de Elfstedentocht houden. Marathonschaatsers slaan voorzichtig aan het dromen. Maar met natuurijs kan het gril- lig lopen in ons landje aan de zee. Een vleugje zuidwestenwind en zelfs de voorpret is al weer vervlogen.

SNEL INSPELEN

De winters die achter ons liggen, hebben aangetoond dat je er vroeg bij moet zijn. En snel. Schaatsen op natuurijs is soms een kwestie van uren geworden en van die uren moet je volop gebruik maken. Inspelen op de gegeven omstandigheden kunnen we steeds beter, zoals de strijd tussen de aanbieders van de eerste marathon op natuurijs bewijst. Het is een nek-aan-nek race geworden, waarbij het microklimaat ter plaatse voor de vereiste ijsdikte zorgt. Natuurijs was op sloten, vaarten en meren altijd al spannend, maar nu dus ook met de betonnen of asfaltondergrond. Het is goed dat deze combibanen er zijn, want op deze manier zijn er zijn tal van banen die heel wat schaatsliefhebbers en marathonrijders in de minder sterke winters toch van natuurijs kunnen voorzien. Het nachtelijk dweilen en sproeien wordt dan ook rijkelijk beloond.

Ieder seizoen opnieuw is het weer spannend wie de primeur heeft. Dat geldt voor de marathonrijders in het bijzonder, maar ook voor de liefhebbers verspreid over het land, op zoek naar natuurijs in de buurt. Wordt het Doorn of De Lier, of misschien wel Ammerstol? Of toch de ondergelopen landjes bij Rypstjerksterpolder?

NIET TE STUITEN

En is het dan eenmaal zover dat er her en der geschaatst kan worden, breekt de schaatskoorts echt uit. Dit volk van schaatsers is niet meer te houden. Het aantal rayonhoofden en ijsmeesters dat zelf wel bepaalt waar en wanneer er geschaatst kan worden, groeit met de dag. Het uitproberen van ijs is van alle tijden. Vroeger wachtte men ook niet af of de plaatselijke ijsclub het ijs had goed- of afgekeurd. Het was een kwestie van proefondervindelijk vaststellen en gaan. Soms eindigde het voorgenomen ritje over het maagdelijke ijs dan ook met een paar natte benen en voeten en een te lange tocht terug naar huis.

De voorgeschreven centimeters die ijsclubs en ijsbanen erop nahouden, zijn niet voor niets, dus gaan de hekken pas open als de veiligheid gegarandeerd kan worden. Maar het geduld om daar op te wachten, is klein.

LOPEND VUURTJE

Waar we in vroeger tijden moesten wachten totdat de krant met de schaatskalender op de mat viel, hebben we een reeks aan elektronische en digitale middelen erbij gekregen. Met de smartphone in de hand, schaatsen we er vrolijk op los. Menig appje met foto brengt anderen op weg naar datzelfde ijs. En dus wordt de stroom schaatsers naar de plekken waar wél geschaatst kan worden alleen maar groter. Dat gaat zo met primeurtjes op plekken met ondiep water, waar we er gelukkig ook aardig wat van hebben in ons land. Als een lopend vuurtje verspreidt zich het nieuws. Zo gaat het ook met schaatstochten: als er slechts op één of enkele plaatsen een tocht aangekondigd staat, is de toeloop massaal. Een mooi voorbeeld is Vijf Merentocht

bij Giethoorn en Wanneperveen in januari 2013. Anderhalf uur na de start moest de tocht al afgelast worden. Zo'n massale druk kon dit toch al zwakke ijs niet aan. Uit heel Nederland, maar ook uit het buitenland, waren schaatsers hier naartoe gekomen.

ZIEN SCHAATSEN DOET SCHAATSEN

Het invallen van de vorst werkt als een besmetting. Met schaatsen op onzeker ijs

begint er één, schoorvoetend volgen de anderen. Het houdt! Zonder te weten hoe dik de ijsvloer is, en hoe diep het water eronder, heb ik er velen zien gaan. Het is de wet van het getal: hoe meer mensen op het ijs, hoe meer er volgen. En dat terwijl de te vroege komst van een teveel aan schaatsers het nog te dunne ijs soms geweld aan doet. Maar wat doe je in een winter waarin de meteorologen de dooi al voorspellen voordat de vorst